
12.06.2016

Finantsinspektsiooni juht **Kilvar Kessler** selgitab, mismoodi mõjutaks Brexit pangandust ja euroliidu tulevikku.

Vaidlesin äsja töökaaslasega Brexiti üle. „Teema jääb Eesti inimesele kaugeks,“ arvasin julgelt. Kolleeg pörutas vastu: „Igal juhul puudutab see kõiki, moel või teisel!“ Vaatame siis asja läbi panganduse prisma ja püüame selgitada, kellel oli õigus.

UK on oluline osaline ELi otsustusmehhanismides. Viimased vajavad Brexiti – kui see peaks sündima – tagajärjel kohandamist optimaalse töö tagamiseks, kuna tõenäoliselt soovitakse säilitada teatav tasakaal erinevate liikmesriikide vahel. Samas ei ole vale järeldada, et UK lahkumise korral finantsturgude reguleerimise ja järelevalve mõõtmes muutub veelgi mõjukamaks euroala ning Euroopa Keskpank.

Turud lähevad rahutuks

Lühikeses vaates võib Brexit põhjustada rahutust turgudel, sest adutakse paradigma muutumist. Rahutuse kaudu tõuseb rahastamise ja likviidsuse risk. Finantsvahendajatel ei pruugi olla võimalik oma tegevust finantseerida senistel tingimustel. Likviidsusrisk ilmneb näiteks olukorras, kus teatud ajaraamis tuleb rahuldada enam kohustusi, kui selles ajas on rahuldamiseks kõlblikku vara. Finantsvahendajad püüavad tuletistehingutega kindlustada valuutakursi muutuste halba mõju. Järskude ning tõsiste liikumiste korral valuuta- ja väärtpaberiturgudel suureneb risk, et tuletisinstrumentide vastaspool ei täida võimalikest suurtest kahjumitest tingituna oma kohustusi.

Peamiselt väärtpaberikauplemisega tegutsevad ning väliskliendile suunatud piiriülese ärimudeliga Eestis registreeritud investeerimisühingud on eelviidatud riskidele altimad oma tegevuse iseloomu tõttu. Vaadates aga Eesti pangandusturgu, mida otseselt enamasti avalikult hulgiturult ei rahastata ning mis ei ole seotud UK naelaga, siis eelkirjeldatud riskid otseselt siinset pangandust ei mõjuta. Küll võivad need mõjuda kaude, finantsturu terviku ja hulgiturult rahastatavate emettevõtjatest pankade kaudu.

Mis mõne aja pärast saab?

Umbes kaheaastases perspektiivis ehk UK lahkumise tingimuste läbirääkimiste ajal ning majandusarengute mõjudest tulenevalt võib kerkida suurenenud krediidiriskide ja pankade kasumlikkuse küsimus. Krediidiriski realiseerumine on olukord, kus laenusaaaja enam ei täida laenulepingust tulenevaid kohustusi. Arvestades, et Eesti pangad pole (olulisel määral) krediteerinud UK isikuid, siis Brexiti toodav uus normaalsus ei saa siin otseselt suurendada krediidiriski. Kaudseid mõjusid laenuportfelli kvaliteedile ei saa välistada laenuklientide ja nende kaubanduspartnerite

suutlikkuse tõusu või languse kaudu, kuid need mõjud pelgalt Brexiti tõttu eelduslikult pigem on väiksed. Riskid on suuremad neis finantsvahendajates, kes lähemal UK kliendile ja turule.

Veelgi pikemas vaatevinklis mõjutab ELi väline UK pankade ärimudeleid ning kontserni struktuure. Halvema arengu korral võib karta UK poolt pankade välisfiliaalidega mittenõustumist, täiendavaid nõudeid pankade likviidsusele ja regulatiivsele kapitalile. See omakorda võib panku suunata vaatama nt euroala poole või sootuks EList väljapoole. Pikk aeg siiski võimaldab finantsasutustel oma struktuure ja tooteliine kohandada vastavalt muutunud olukorrale. UKs ühelgi Eesti krediidasutusel reguleeritud tütarettevõtjat ega filiaali ei ole. Seega Brexit meie pankade struktuure otseselt ei mõjuta.

Kokkuvõtteks saab järelada, et õigus oli nii artikli autoril kui temaga vaielnud kolleegil: Brexit ei mõjutaks Eesti inimest oluliselt meie pankade kaudu, küll aga mõjutab ta meid kõiki muutunud ELi kaudu.